

Regeringsuppdrag

Åtterrapportering av regeringsuppdrag att kartlägga de nationella minoriteternas hälsosituation och förslag på åtgärder att förebygga ohälsa och främja hälsa bland nationella minoriteter

Statens folkhälsoinstitut fick i uppdrag av regeringen att kartlägga de nationella minoriteternas hälsosituation med utgångspunkt i den nationella folkhälsoenkäten och lämna förslag på hur folkhälsoinsatser att förebygga ohälsa och främja hälsa bland nationella minoriteter skulle kunna bedrivas.

Uppdraget har genomförts i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna och i samarbete med Socialstyrelsen och Delegationen för romska frågor. En referensgrupp bestående av representanter för nationella minoriteter samt tjänstmän och forskare med expertis i detta område har lämnat synpunkter på arbetet under genomförandet av uppdraget.

De förslag till åtgärder som läggs fram i rapporten och presenteras nedan baseras på fyra kriterier:

- Tidigare kunskap om de nationella minoriteternas hälsosituation
- Resultat från genomförd kartläggning av hälsosituationen bland de nationella minoriteterna
- Förslag från företrädare för de nationella minoriteterna
- Relevanta folkhälsoinsatser som genomförs på nationell, regional och lokal nivå

1. Inrätta regionala kunskapscentra för nationella minoriteters hälsa

Statens folkhälsoinstitut föreslår att regionala kunskapscentra inrättas. Deras huvuduppgift bör vara att öka kunskapen om de nationella minoriteternas hälsosituation. Dessa centra bör också stödja landstingen i deras arbete med planering och genomförande kring hälsorelaterade frågor som rör nationella minoriteter. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är en viktig aktör som bör engageras för att underlätta detta arbete. Nationella hälsomyndigheter kan också vara behjälpliga med expertis. En utredning bör dock tillsättas kring hur sådana regionala kunskapscentra kan utformas.

2. Utbilda hälsokommunikatörer inom samtliga minoriteter

Statens folkhälsoinstitut föreslår att det inrättas tjänster som hälsokommunikatörer. Dessa bör organisatoriskt tillhöra respektive landsting/region och kan vara placerade vid de regionala kunskapscentra enligt förslag 1 ovan. Statens folkhälsoinstitut kan bidra med utbildning av hälsokommunikatörer i samverkan med dels respektive landsting/region, dels berörda aktörer, samtliga nationella minoriteter inkluderade.

3. Utbilda myndighetspersonal om de nationella minoriteternas hälsa, levnadsvanor, livsvillkor och kultur

Statens folkhälsoinstitut föreslår att ett utbildningsmaterial som belyser de nationella minoriteternas kultur, historia, levnadsvanor och livsvillkor utarbetas. Ansvaret för att ta fram utbildningsmaterialet bör ligga hos de nationella myndigheter som omfattas av regeringsuppdraget att förstärka minoritetspolitiken. Dessa myndigheter bör även ansvara för genomförandet av utbildningsinsatser baserade på det framtagna materialet. Utbildningsinsatserna bör vara riktade till myndigheternas respektive lokala och regionala målgrupper (till exempel lärare och annan skolpersonal, socialsekreterare, polis). Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är en viktig aktör som bör engageras i detta arbete. Förslagets genomförande kan med fördel ske i samverkan med regeringsuppdraget till Statens folkhälsoinstitut om våldsutsatta kvinnor i de nationella minoriteterna (VERK 2008/332).

4. Utred möjligheterna till kontinuerlig uppföljning av de nationella minoriteternas hälsosituation

Statens folkhälsoinstitut föreslår att en arbetsgrupp med representanter från samtliga nationella minoriteter och relevanta nationella myndigheter ges i uppdrag att ta fram lämpliga metoder för att hämta in data kring de nationella minoriteternas hälsosituation.

5. Beakta barn och ungdom samt äldre tillhörande de nationella minoriteterna i den ordinarie verksamheten

Statens folkhälsoinstitut föreslår att samtliga myndigheter som omfattas av regeringsuppdraget att förstärka minoritetspolitiken i sina ordinarie verksamheter särskilt beaktar frågor som rör barn och unga samt äldre tillhörande de nationella minoriteterna.

6. Tillsätt en utredning om tvärsektoriellt hälsoarbete arbete med nationella minoriteter

Statens folkhälsoinstitut föreslår att en lämplig myndighet ges i uppdrag att utreda hur arbetet med nationella minoritetsfrågor bäst kan bedrivas. Mer specifikt bör utredningen dels undersöka möjligheterna till en samlad strategi för arbete med nationella minoritetsfrågor, dels utveckla en modell för arbete med nationella minoritetsfrågor tvärsektoriellt. Utredningen kan med fördel samordnas med den i förslag 1 ovan föreslagna utredningen.

För att främja hälsa och förebygga ohälsa bland de nationella minoriteterna krävs samlade åtgärder och samverkan mellan aktörer på flera nivåer i samhället. Minoritetspolitiken omfattar flera politikområden, bland annat folkhälsopolitiken, och det är därför väsentligt att nationella

minoriteters hälsosituation beaktas i samtliga berörda politikområden. Statens folkhälsoinstitut vill betona att de nationella minoriteterna utgör en heterogen grupp med sinsemellan specifika hälsobehov. Detta förhållande bör beaktas vid utformning och genomförande av folkhälsoinsatser riktade till nationella minoriteter. För ett lyckat folkhälsoarbete är samverkan mellan nationella minoriteter och berörda aktörer centralt.

Beslutet i detta ärende har fattats av generaldirektör Sarah Wamala, och föredragande har varit utredare Isis Nyampame som också har varit projektsansvarig.

Sarah Wamala

Isis Nyampame